

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่อารย-
ประเทศทั่วโลกต่างถือเป็นหน้าที่ที่รัฐพึงจัดให้ประชาชนทุกคน สำหรับประเทศไทย
ได้กำหนดให้การศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ มาตั้งแต่ปี พ.ศ.
2464 เพราะถือเป็นการจัดการศึกษาเพื่อป้องกันที่ช่วยให้ประชากรของประเทศมี
คุณภาพได้ ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน
ตอนหนึ่งว่า

"การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความ
ประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคลเพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ
และประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวก รวดเร็ว และรวดเร็ว" (ข้าเลื่อง วุฒิจันทร์,
2520 : 3)

ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ แต่การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่ละเอียดอ่อน
และซับซ้อนต้องอาศัยหลักการและขั้นตอนที่เป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมาย
ของการจัดการศึกษานั้น ๆ สำหรับการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่เป็น
พื้นฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศนั้น ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะช่วย
ให้เกิดความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับนี้ เช่น งบประมาณ (Money)
บุคลากร (Man) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management)
เพราะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นระดับที่ต้องให้ความรู้พื้นฐาน
เสริมสร้างทักษะและปลูกฝังคุณธรรมที่ต้องการให้แก่เด็ก จึงจำเป็นต้องอาศัย
แนวทางการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งครั้งหลังสุดกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา ฉบับพุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรแม่บท สำหรับจัดการศึกษาระดับนี้ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ถึงแม้ว่าหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ประกาศใช้มาเป็นระยะเวลานานถึง 10 ปี ได้มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรในด้านต่าง ๆ มีการจัดสัมมนาเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในด้านที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ตลอดจนให้มีการประเมินคุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทุกกลุ่มประสบการณ์ โดยกรมวิชาการเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกสังกัดด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2526 เป็นต้นมา และในบางปีการศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ภาพรวมของการประเมินคุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงด้านเดียว ย่อมมีข้อจำกัดไม่สามารถแสดงถึงภาพที่สมบูรณ์ของตัวหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรได้อย่างแท้จริง

นอกจากนี้ได้มีการกล่าวถึงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันว่า มีคุณภาพความดีอยู่หลายประการ แต่มีลักษณะมุ่งหวังจะให้ นักเรียนได้เรียนรู้วิชาการต่าง ๆ มากมาย โดยกำหนดจุดหมายของหลักสูตรและเนื้อหาสาระไว้มากและกว้าง ซึ่งล้วนเป็นหลักการทฤษฎีโดยทั่วไป ด้วยประสงค์จะให้ นักเรียนทั่วประเทศได้เรียนรู้เหมือนกันในระดับเดียวกันหมด กระบวนการเรียนการสอนจึงมุ่งเนื้อหาสาระที่เน้นทฤษฎีเป็นสำคัญ การเรียนของนักเรียนจึงมีส่วนเกี่ยวข้องที่สอดคล้องกับชีวิต สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของแต่ละท้องถิ่นน้อยมาก (กรมวิชาการ, 2533 : 2-3) อีกทั้งได้มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างมาก

ในกลุ่มผู้จัดทำหลักสูตร และผู้ใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เพราะผู้ใช้หลักสูตรไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุจุดหมายที่หลักสูตรกำหนดได้ เนื่องจากประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย ตั้งแต่โครงสร้างบางส่วนของหลักสูตรไม่สอดคล้องกับสภาพความต้องการด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จุดหมายของหลักสูตรมีมากเกินไปและจุดหมายบางข้อยังไม่ชัดเจนสำหรับโครงสร้างและเนื้อหาที่พบว่าบางกลุ่มประสบการณ์ยังไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วิทยา และอัตราเวลาเรียน (กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ, 2532 : 2)

เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้กรมวิชาการ ปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นการปรับปรุงหลักสูตรตามความจำเป็นที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงและปัญหาด้านต่าง ๆ ทั้งนี้มีความเหมาะสมกับนโยบายสภาพเศรษฐกิจ สังคม วิทยา และอัตรา

หลังจากปรับปรุงเป็นหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในปีการศึกษา 2533 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตรของกรมวิชาการทั่วประเทศ 550 โรงเรียน ให้ใช้พร้อมกันทุกชั้นเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 และในปีการศึกษา 2534 กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในทุกโรงเรียนและใช้กับชั้นถัดไปปีละ 1 ชั้น จนครบทุกชั้นคือถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2539

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา โครงสร้างความรู้ของหลักสูตรมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ค่านิยม และการจัดการ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ สามารถคิดแก้ปัญหา เห็นคุณค่าของการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพในการปรับปรุงครั้งนี้จึงได้ปรับโครงสร้างหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นทั้งด้านเนื้อหาสาระ

สื่อการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ให้สามารถนำไปใช้จัดการเรียนการสอนได้ในทุกพื้นที่และสนองความต้องการของท้องถิ่น (กรมวิชาการ, 2534 : คำนำ)

การทำงานเกี่ยวกับหลักสูตรจะประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญหลายขั้นตอน และในขั้นตอนของการใช้หลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรต่างยอมรับว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญยิ่งของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะเป็นตัวบอกลังความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตร ดังที่ สงัด อุทรานันท์ (2532 : 262) กล่าวว่า ถึงแม้หลักสูตรจะได้สร้างไว้ดีเพียงใดก็ตาม ยังไม่สามารถจะกล่าวได้ว่าหลักสูตรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ถ้าหากการนำหลักสูตรไปใช้ดำเนินไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ดีเพียงพอ ความล้มเหลวของหลักสูตรก็จะบังเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นั่นคือในการนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามจุดหมายของหลักสูตรนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย ที่สำคัญคือ ผู้บริหารศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน ซึ่งจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ให้ชัดเจนตรงกันเสียก่อน (หน่วยศึกษานิเทศก์ สปช., 2534 : 97) ดังนั้นปีการศึกษา 2534 ซึ่งเป็นปีแรกของการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั่วประเทศ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญของหลักสูตรหลายประการ รวมถึงทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สมรรถภาพอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตร ฉบับปรับปรุง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาประสิทธิภาพครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทั่วประเทศ วัตถุประสงค์เพื่อให้มีความพร้อมในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ฉบับปรับปรุง ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดสมดังเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยจัดอบรมครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ในปีการศึกษา 2534 และจะจัดอบรมครูผู้สอนชั้นอื่น ๆ ในปีต่อไป (หน่วยศึกษานิเทศก์ สปช., 2534 : 47) ทั้งนี้ได้มอบหมายให้

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร่วมกับวิทยาลัยครูทั่วประเทศเป็นผู้รับผิดชอบ โดยใช้หลักสูตรการอบรมและคู่มือการอบรมที่หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดทำขึ้นเป็นแนวทางการอบรมที่เป็นแนวเดียวกันทั่วประเทศ

การนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่จะบอกถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้หลักสูตรในโรงเรียนคือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการอบรมเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และมีความพร้อมต่อการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรแต่ละครั้ง เพราะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรมีผลกระทบกระเทือนต่อแนวความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่เดิมของบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ดังที่ วิชัย ราษฎร์ศิริ (2524 : 111) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจึงต้องเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมในการบริหารงานของผู้บริหาร รวมทั้งต้องเปลี่ยนทัศนคติ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอีกด้วย ดังนั้นการปรับปรุงหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ครั้งนี้ จำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติ พฤติกรรมการบริหาร และแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามไปด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จึงได้ดำเนินการสร้างความเข้าใจเรื่องสาระสำคัญของหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) ศึกษาในเทศก์จังหวัด และศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ เข้าร่วมการอบรมเป็นวิทยากรแกนนำ ที่เขตการศึกษา 2 ระหว่างวันที่ 6-9 กันยายน 2533

2) จัดอบรมครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 โดยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยะลา ร่วมกับวิทยาลัยครูยะลา ระหว่างวันที่ 15 เมษายน 2534 ถึงวันที่ 2 พฤษภาคม 2534

3) สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จัดประชุมชี้แจง
ให้กับผู้บริหาร โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียน

ด้วยความสำคัญของครูที่มีต่อความสำเร็จของหลักสูตร จึงมุ่งพัฒนาครูผู้สอน
และผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน ตลอดจนมีสมรรถภาพอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของ
หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปรับปรุงนี้ โดยการจัดอบรมและประชุมชี้แจงดังกล่าว
ข้างต้น

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 ถึง พ.ศ.2532 เป็นเวลาถึง 10 ปีกว่านั้น จาก
การนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตร ของศึกษานิเทศก์อำเภอ/กิ่งอำเภอ และ
ศึกษานิเทศก์จังหวัด ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ได้สรุป
ปัญหาและอุปสรรคของการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้ดังนี้

1) ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับครูผู้สอนคือ

(1) ครูยังใช้วิธีสอนแบบเดิม คือ ครูเป็นศูนย์กลางการบรรยาย
นักเรียนนั่งฟังและซักถามเพียงส่วนน้อย

(2) การสอนกลุ่มวิชาทั้งสี่กลุ่มไม่เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด
ครูจะมุ่งสอนกลุ่มทักษะฯ คือภาษาไทยและคณิตศาสตร์ โดยใช้เวลามากกับกลุ่มนี้
ส่วนกลุ่มวิชาอื่น ๆ ครูจะเห็นว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ

(3) ครูสอนไม่ทันตามแผนการสอน หรือคาบเวลาที่กำหนดไว้
เนื่องจากยังไม่เข้าใจแนวปฏิบัติที่ถูกต้องของหลักสูตร ไม่สามารถแปลเจตนารมณ์
ของหลักสูตรในเชิงปฏิบัติได้

(4) ครูไม่มั่นใจในวิธีการสอนตามที่หลักสูตรต้องการ และ
ไม่มีหลักฐานการวัดผลผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน

2) ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับผู้บริหาร โรงเรียนคือ

(1) ผู้บริหารโรงเรียนไม่เข้าใจหรือมีความเข้าใจค่อนข้างน้อยเกี่ยวกับวิธีการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

(2) การบำรุงขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้บริหารโรงเรียน หรือไม่ได้รับการบำรุงขวัญเท่าที่ควร

(3) ผู้บริหารโรงเรียนทำงานในหน้าที่ซ้ำซ้อน การกำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไม่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับงานการใช้หลักสูตรถูกละเลยไม่ให้ความสำคัญ ซึ่งเป็นผลให้ครูไม่สามารถใช้หลักสูตรได้ดีเท่าที่ควร

นอกจากนี้แนวทางการประเมินหลักสูตรของสเตค (The Stake's Congruence Contingency Model) (อ้างถึงใน สงัด อุทรานันท์, 2532 : 283-285) ในลักษณะของข้อมูลเชิงบรรยายที่ใช้ความสอดคล้อง (Contingency) และความสัมพันธ์ (Congruence) เป็นเกณฑ์ในการควบคุมโดยสำรวจความสัมพันธ์และความสอดคล้องระหว่างสิ่งที่คาดหวังกับผลที่เกิดขึ้นของสภาพก่อนโครงการ (Antecedents) กระบวนการสอนหรือการปฏิบัติ (Transactions) และผลที่ได้รับจากโครงการ (Outcomes) ที่จะชี้ให้เห็นได้ว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ดีเพียงใด มีส่วนไหนที่เป็นอุปสรรคต่อการใช้หลักสูตร

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าวในฐานะที่ผู้วิจัยมีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงการใช้หลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ตามความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ว่ามีความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้หลักสูตร และมีการปฏิบัติการใช้หลักสูตรในโรงเรียนทั้ง 3 งานคือ การบริหารหลักสูตร การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร โดยบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน และการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร โดยบทบาทของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับใด และมีความแตกต่างกันหรือไม่

ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีความแตกต่างในด้าน อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง
วุฒิทางการศึกษา และวิชาเอก มีระดับการปฏิบัติและระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติ
การใช้หลักสูตรแตกต่างกันหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติการ
ใช้หลักสูตรอย่างไรบ้าง เพื่อนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ได้ใช้ประกอบการพิจารณา แก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการใช้หลักสูตรในระดับโรงเรียน
ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรตามลักษณะงานทั้ง
3 งาน ต่อไปนี้
 - 1.1 การบริหารหลักสูตร
 - 1.2 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
 - 1.3 การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร
2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติและระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามลักษณะงานทั้ง 3 งาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้
หลักสูตรกับระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับ
ปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดปัตตานี ตามลักษณะงานทั้ง 3 งาน
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้
หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครู

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีความแตกต่างในด้าน อายุ ประสบการณ์ในตำแหน่ง วุฒิทางการศึกษา และวิชาเอก ตามลักษณะงานทั้ง 3 งาน

5. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามลักษณะงานทั้ง 3 งาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้หลักสูตร การปฏิบัติและความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี แตกต่างกันทั้ง 3 งาน
2. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานีที่มีอายุต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ทั้ง 3 งาน แตกต่างกัน
3. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและ ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ทั้ง 3 งาน แตกต่างกัน
4. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและ ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ทั้ง 3 งาน แตกต่างกัน
5. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่จบวิชาเอกต่างกัน มีระดับการปฏิบัติและ ระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ทั้ง 3 งานไม่แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. ช่วยให้ทราบระดับความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ตามความคิดเห็นของครู ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ที่แสดงให้เห็นถึงการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพื่อการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้การสนับสนุนที่จะให้โรงเรียน ประถมศึกษามีความพร้อมในทุกด้านก่อนการใช้หลักสูตร
2. เพื่อทราบระดับการปฏิบัติและระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ต่อบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับได้ใช้ประกอบการพิจารณาแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาการใช้หลักสูตรในระดับโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ได้ทราบความแตกต่างระหว่าง ระดับความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้หลักสูตร กับระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปัตตานี โดยบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ส่งเสริมและสนับสนุน ให้การใช้หลักสูตรในระดับโรงเรียนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อ คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปัตตานีต่อไป
4. ได้ทราบผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติและระดับความคิดเห็นต่อการ ปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี เป็น ข้อมูลที่จะนำไปพัฒนาและเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในระดับโรงเรียนโดยส่งเสริม

ให้เข้าร่วมอบรมสัมมนา และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่ม
ความสามารถต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ต่อไป

5. ได้ทราบข้อเสนอแนะในการใช้หลักสูตรตามความคิดเห็นของครูชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 เกี่ยวกับลักษณะงานทั้ง 3 งาน ที่จะประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องได้นำมา
พิจารณาและวิเคราะห์ความสำคัญเพื่อหาแนวปฏิบัติให้การใช้หลักสูตรในโรงเรียน
เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระดับความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้หลักสูตร
ระดับการปฏิบัติและความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามลักษณะงานทั้ง 3 งานคือ
การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร และการสนับสนุน
และส่งเสริมการใช้หลักสูตร

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2536 จำนวน 332 โรงเรียน
มีครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 480 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปัตตานี จำนวน 214 คน โดยใช้วิธีการสุ่ม
อย่างง่าย

3. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ในการวิจัยครั้งนี้คือ

3.1.1 อายุ จำแนกเป็น

3.1.1.1 ตั้งแต่ 39 ปีลงมา

3.1.1.2 ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป

3.1.2 ประสบการณ์ในตำแหน่งครูผู้สอน จำแนกเป็น

3.1.2.1 1-5 ปี

3.1.2.2 6-10 ปี

3.1.2.3 11-15 ปี

3.1.2.4 16-20 ปี

3.1.2.5 20 ปีขึ้นไป

3.1.3 วุฒิต่างการศึกษา จำแนกเป็น

3.1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.3.2 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

3.1.4 วิชาเอก จำแนกเป็น

3.1.4.1 อนุบาล/ประถมศึกษา

3.1.4.2 วิชาเอกอื่น ๆ

3.1.4.3 ไม่มีวิชาเอก

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ในการวิจัยครั้งนี้คือ ระดับความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้หลักสูตร ระดับการปฏิบัติและระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดปัตตานี ตามลักษณะงานทั้ง 3 งานคือ

- 3.2.1 การบริหารหลักสูตร
- 3.2.2 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร
- 3.2.3 การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) หมายถึง หลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2534
2. การใช้หลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารโรงเรียนและครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นำเอกสารหลักสูตรไปปฏิบัติในโรงเรียน โดยใช้กระบวนการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตรได้อธิบายความหมายของแต่ละกระบวนการไว้ดังนี้
 - 2.1 การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการ และการกำกับดูแลของผู้บริหารโรงเรียนที่ให้การใช้หลักสูตรในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในด้านการเตรียมบุคลากร การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน และเอกสารหลักสูตร ซึ่งความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติการบริหารหลักสูตรได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน
 - 2.2 การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดเกี่ยวกับ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม ซึ่งระดับการปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้จากแบบสอบถามการปฏิบัติของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
 - 2.3 การสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร หมายถึง การอำนวยความสะดวก และให้ความช่วยเหลือแนะนำเพื่อให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนตาม

หลักสูตรได้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยการจัดการนิเทศภายใน และการบริการ
ห้องสมุด ซึ่งความคิดเห็นต่อระดับการปฏิบัติด้านการสนับสนุนและส่งเสริมการใช้หลักสูตร
ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นของครูต่อการปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน

3. ความคาดหวังก่อนการปฏิบัติการใช้หลักสูตร หมายถึง ความมุ่งหวังหรือ
ความต้องการของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการศึกษา
จังหวัดปัตตานี ที่จะให้มีการปฏิบัติในการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ตามขอบข่ายของลักษณะงานการใช้หลักสูตร
ทั้ง 3 งาน เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายของหลักสูตร
4. อายุ หมายถึง อายุตัวของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม
คือ ตั้งแต่ 39 ปีลงมา และตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป
5. ประสบการณ์ในตำแหน่ง หมายถึง อายุราชการในการทำงาน ตำแหน่งครู
ปฏิบัติการสอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มคือ 1-5 ปี 6-10 ปี 11-15 ปี
16-20 ปี และ 20 ปีขึ้นไป
6. วุฒิทางการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของครูผู้สอนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือสูงกว่า
7. วิชาเอก หมายถึง สาขาวิชาของวุฒิทางการศึกษาสูงสุดของครูชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 ที่จบสาขาวิชาเอกอนุบาลและประถมศึกษา หรือจบสาขาวิชาเอกอื่น ๆ
ส่วนที่ไม่มีวิชาเอก หมายถึงครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีวุฒิทางการศึกษา ป.กศ.
ป.ป. และ พ.ม.